

GENEL GREV GELİYOR MU?

Aydınlık Dergisi, 31 Ocak 2010

Yıldırım Koç

Altı konfederasyon başkanının 26 Ocak 2010 günü yaptıkları toplantı sonrasında, Tekel işçilerinin sorunlarının çözüme kavuşturulmaması durumunda 3 Şubat 2010 Çarşamba günü 1 günlük dayanışma grevi yapılacağı açıklandı. Bu yazı yayımlandığında, konu açıklık kazanmış olacak.

İlk dileğimiz, bu görüşme sonrasında Tekel işçilerinin bir başka kamu kurumuna, haklarında bir kayıp yaşamadan, geçirilmeleridir.

Bu ilk dileğin gerçekleşmemesi durumunda ikinci dileğimiz, gösterilecek tepkinin başarılı olması, ses getirmesi, sonuç almasıdır.

Tekel işçilerinin mücadelesi, Türkiye işçi sınıfının haklarının savunulması, Türkiye'nin savunulması mücadelesidir. Bu nedenle, bir günlük dayanışma grevine başvurulması zorunlu olursa, bu eyleme katılmak bütün sendikaların, bu eylemi desteklemek tüm işçilerin, memurların, emeklilerin, işsizlerin, tüm emekçi sınıf ve tabakaların, tüm vatanseverlerin görevidir.

Bir günlük dayanışma grevinin başarısının önkoşulu, öncelikle enerji, bankacılık ve haberleşme işkollarında çalışan işçi, memur ve sözleşmeli personelin bu eylemi desteklemesidir. Enerjinin kesilmesi tüm üretim sistemini durdurur. Bankacılık sektörü, kapitalizmin sinir merkezleridir. Haberleşme de sistemin hareketini sağlar. 16 Haziran 1975 tarihinde Türk-İş İzmir'de sınırlı bir enerji kesintisi gerçekleştirmişti. Etkileri büyüktü. Son yıllarda yapılan genel eylemlerin hiçbirinde, özellikle kısa süreli genel eylemlerde birinci derecede önemli olan bu üç işkolu mücadeleye katılmadı.

Genel eylemlerde ikinci sırayı, belediye otobüsleri, banliyö trenleri ve metrolar, uçaklar, şehiriçi deniz taşımacılığı, limanlar, eğitim ve sağlık, demiryolları, şehirlerarası kara taşımacılığı alır. Birçok kişi, genel eylem sabahı öncelikle belediye otobüslerini kontrol eder. Belediye otobüsleri çalışıyorsa, genel eylem ilişkin ilk izlenimi, "eylem tutmadı"dır. Uçaklar uçuyorsa, vapurlar çalışıyorsa, banliyö trenleri yolcu taşıyorsa, tüm yaşamı durdurabilecek ikinci derecede önemli etkinlikler sürüyor demektir. Kış aylarında karayollarında kar ve buz mücadelesi nedeniyle, Karayolları Genel Müdürlüğü de bu ikinci grup işyerlerine katılabilir.

Genel eylemlerde birinci ve ikinci önemdeki faaliyetler sürdüğü sürece, bir demir-çelik fabrikasında, bir çimento fabrikasında, hatta bir fırında "hayatın durması"nın, sistemin etkilenmesi açısından fazla bir önemi yoktur. İşçinin emeğinin maddi bir ürüne dönüştüğü bu işyerlerinde değer yaratma süreci aksar. Ancak belirli işyerinde değer yaratma sürecinin bir günlüğüne aksaması, ağırlıkla siyasal alana kaymış sorunların çözümünü açısından belirleyici bir öneme sahip değildir.

Genel grev, Anayasamızın 54. maddesinde açıkça yasaklanmıştır. Ayrıca, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası'nda ve 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nda bu nitelikteki eylemler yasak kabul edilmiştir. Hukuki durum nedir?

Genel eylem bugün ülkemizde haklıdır, meşrudur ve yasaldır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 90. maddesinde yapılan değişiklik sonrasında, Türkiye tarafından onaylanmış uluslararası sözleşmeler doğrudan uygulanırlık kazanmıştır. Buna göre, bu sözleşmelerle çelişen iç mevzuat hükümleri "zımnen mülga" sayılacaktır. Yargıçlarımızın görevi, yasak getiren iç mevzuat hükümlerini "yok" sayarak, uluslararası sözleşmenin hükümlerini doğrudan uygulamaktır. Yapılan değişiklik sonrasında Anayasanın emredici hükmü budur.

Türkiye, 87 sayılı ILO Sözleşmesini onaylamıştır. Bu sözleşme, böylece, doğrudan uygulanırlık kazanmıştır.

87 sayılı ILO Sözleşmesinin yorumu konusunda en yetkili organ, ILO Yönetim Kurulu'dur. ILO Yönetim Kurulu, kendi içinden üç işçi, üç işveren ve üç hükümet temsilcisinden oluşturduğu Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'nin oybirliğiyle aldığı kararları kendisi de oybirliğiyle onaylayarak kendi resmi gazetesinde yayımlamaktadır. ILO Yönetim Kurulu kararı niteliği kazanan bu değerlendirmeler, 87 sayılı ILO Sözleşmesi'ni onaylayan ülkeler için bağlayıcıdır.

ILO Yönetim Kurulu'nun oybirliğiyle onayladığı Komite kararları geniş bir grev hakkını kabul etmektedir. Özellikle genel grev konusunda aşağıdaki kararlar son derece açıktır. Buna göre,

yürürlükteki yasalarımız hangi yasaklamayı veya kısıtlamayı getirirse getirsin, Anayasamızın 90. maddesindeki hüküm nedeniyle, aşağıdaki kararlar geçerli olacaktır.¹

“Genel greve ilişkin olarak, Komite, grev eyleminin işçi örgütlerinin kullanabileceği eylem araçlarından biri olması gerektiği görüşündedir. Asgari ücretin artırılmasını, yürürlükteki toplu iş sözleşmelerine saygı gösterilmesini ve (fiyatları ve işsizliği azaltmak için) ekonomik politikada bir değişiklik yapılmasını amaçlayan 24-saatlik bir genel grev meşrudur ve sendika örgütlerinin normal faaliyet alanı içindedir.”

“Hükümetin ekonomik politikasının toplumsal ve emeğe ilişkin sonuçlarına karşı protesto amaçlı ulusal düzeyde bir grevin yasadışılığının ileri sürülmesi ve bu grevin yasaklanması, örgütlenme özgürlüğünün ciddi bir ihlalini oluşturmaktadır.”

Dileğimiz, Tekel işçilerinin sorunlarına görüşmeler yoluyla çözüm bulunmasıdır. Ancak görüşmelerden bir sonuç alınamaması durumunda uygulanması gereken bir günlük dayanışma grevi, haklıdır, meşrudur ve yasalıdır.

¹ ILO, Freedom of Association, Digest of Decisions and Principles of the Freedom of Association Committee of the Governing Body of the ILO (Fourth – revised edition), Cenevre, 1996.